

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Теорія і історія держави та права»

Кафедра
теорії, історії та філософії права

Статус дисципліни
Рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти
Форми здобуття вищої освіти
Мова викладання
Навчальний рік
Форма підсумкового контролю

обов'язкова
перший (бакалаврський)
бакалавр
очна/заочна
українська
2025-2026
залік/екзамен

Прізвище, ім'я, по батькові
науково-педагогічного працівника,
який веде дисципліну,
науковий ступінь, вчене звання посада
профайл викладача

Науково-педагогічний склад кафедри

<https://nnipp.navs.edu.ua/pro-nas/struktura-institutu/kafedri/kafedra-teoriyi-istoriyi-ta-filosofiyi-prava.html>

Контактний телефон
Електронна адреса
Розклад навчальних занять
Консультації

11-65
kafedra_tifp_nnipp@navs.edu.ua

Очні:
(відповідно до окремого графіка кафедри)
Онлайн: електронною поштою,
пн-пт з 9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного курсу

<https://learn.navs.edu.ua/course/view.php?id=851>

Стислий опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Теорія і історія держави та права» викладається для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти галузі знань К «Безпека та оборона» за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність», для денної та заочної (дистанційної) форми навчання

Метою вивчення навчальної дисципліни. Мета навчальної дисципліни «Теорія і історія держави та права» полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти розуміння закономірностей розвитку держави та права, вироблення правильних оцінок державно-правових явищ, виховання політичної та правової культури, поваги до прав і свобод громадян, розвиток патріотичних та морально-етичних переконань, формування науково-юридичного світогляду та мислення, необхідних для вивчення та застосування права.

Тривалість. Вивчення навчальної дисципліни здійснюється в 1-му і 2-му семестрах 1-го року навчання у обсязі 180 годин 6 кредитів ECTS.

Форми та методи навчання. Очна серія лекцій, семінарських занять, самостійна робота здобувачів. Здобувачі мають змогу отримувати індивідуальні консультації. Під час сесії формат очний. Можливий дистанційний (on-line, Moodle) та змішаний формат проведення лекційних занять, поточного та підсумкового контролю.

В процесі навчання використовуються: словесні, наочні та практичні методи навчання.

Система поточного контролю. Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти – це систематична перевірка знань здобувачів, яка проводиться викладачем на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до програми, робочої програми, силабусу навчальної дисципліни.

Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Поточний контроль – усний (у вигляді індивідуального або групового опитування, аналізу ділових ситуацій, ділових ігор) або письмовий (у вигляді контрольної роботи, тестів). Форми поточного контролю з кожної теми визначає викладач.

Контрольне оцінювання може проводитись в усній формі, у формі письмової контрольної роботи та/або тестування (комп'ютерного, письмового).

Контроль самостійної роботи здійснюють шляхом перевірки виконаних завдань на практичних, семінарських заняттях, написання рефератів, есе тощо.

Система підсумкового контролю. Підсумковий контроль – контроль навчальних досягнень здобувачів з метою оцінки якості освоєння ними програми навчальної дисципліни, що проводиться у формі заліку. Мета підсумкового контролю – виявити засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння

навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку/екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає три теоретичних питання.

Пререквізити: логіка, філософія, українська мова професійного спрямування.

Постреквізити: інформаційні технології та системи, забезпечення прав людини в правоохоронній діяльності, судові та правоохоронні органи України, організаційно-правові основи діяльності правоохоронних органів, адміністративне право, кримінальне право, філософія сталого розвитку.

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання («hardskills»)

Результати навчання
Для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю К9 «Правоохоронна діяльність»

– розуміти історичний, соціальний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності (PH1); – розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності (PH3); – формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях (PH4); – здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань (PH8); – знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи (PH11); - здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду	– здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1); – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК5); – здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК10); – здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК11); – здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності (ЗК12). – усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій (СК1); – здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел (СК4); – здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові

- у сфері правоохоронної діяльності зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (СК5);
- здатність надавати правоохоронні послуги (СК9).

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («softskills»):

- здатність приймати рішення та розв'язувати проблеми;
- зрозуміло формулювати думки (повідомлення, відповідні записки тощо).

Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. ІДП як наука і навчальна дисципліна. Античні держави та право	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Теми рефератів, есе:</i> 1. Роль громадянського суспільства в посиленні ефективності правоохоронної діяльності: приклади взаємодії поліції з громадськими формуваннями в Україні та світі. 2. Вплив воєнного стану на трансформацію принципів і напрямів правоохоронної діяльності в Україні: виклики та перспективи. 3. Професіограми сучасних спеціальностей у правоохоронних органах: як поліцейський офіцер громади та детектив адаптуються до потреб суспільства. 4. Цифровізація як каталізатор змін у професійних ролях правоохоронців: переваги, ризики та етичні аспекти. 5. Глобалізація злочинності та її вплив на міжнародну співпрацю правоохоронних органів: уроки для України в контексті європейської інтеграції.
Тема 2. Еволюція держави та права у країнах Європи доби Середньовіччя та модерного часу	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Теми рефератів, есе:</i> 1. Ключові принципи професійної етики в правоохоронній сфері: роль незалежності та конфіденційності в забезпеченні верховенства права. 2. Стратегії управління конфліктом інтересів у роботі правоохоронців: етичні аспекти та їх вплив на довіру суспільства. 3. Сучасні етичні кодекси для фахівців правоохоронної діяльності: аналіз відповідності дорожнім картам верховенства права. 4. Роль доброчесності в формуванні довіри до правоохоронних органів:

		виклики епохи прозорості та демократичних реформ. 5. Антикорупційні стандарти в правоохоронних органах: механізми запобігання та розслідування з урахуванням етичних норм і дисциплінарної відповідальності.
Тема 3. Державно-правовий розвиток в українських землях періоду Середньовіччя та ранньомодерного часу	Лекційне (2 год.), семінарське (2 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	Теми рефератів, есе: 1. Основні види правоохоронної діяльності: превентивна та розшукова функції в контексті функціонування демократичних інституцій. 2. Сучасні методи роботи в правоохоронній сфері: кримінальний аналіз і оперативне планування з використанням цифрових інструментів. 3. Формування позицій у правоохоронній практиці: етичні аспекти прийняття рішень у поліцейських інституціях. 4. Робота з правовими джерелами та доказами: практичні вправи з урахуванням етичних кодексів і верховенства права. 5. Аналіз кейсів у правоохоронній діяльності: застосування критичного мислення для забезпечення соціальної справедливості.
Тема 4. Становлення буржуазних демократій у країнах Європи та США. Особливості буржуазної держави та права	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Теми рефератів, есе:</i> 1. Права і свободи людини в контексті правоохоронної діяльності: роль у дорожніх картах верховенства права. 2. Еволюція міжнародних стандартів захисту прав людини: вплив на роботу правоохоронців у демократичних суспільствах. 3. Застосування Європейської конвенції з прав людини в правоохоронній практиці: етичні виклики для поліції та прокуратури. 4. Практика ЄСПЛ щодо дій правоохоронців: аналіз рішень і їх імплементація в національних системах. 5. Механізми захисту прав людини в Україні: роль омбудсмана та правоохоронних органів у надзвичайних ситуаціях.
Тема 5. Формування та розвиток української	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.).	Теми рефератів, есе:

модерної держави у другій половині XVII – XVIII ст.	Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв’язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	1. Цифрова трансформація правоохоронної професії: можливості для посилення верховенства права та виклики приватності. 2. Електронне розслідування в правоохоронній діяльності: використання баз даних і цифрових доказів з урахуванням етичних кодексів. 3. Використання електронного підпису та захист даних: етичні стандарти в цифровій правоохоронній практиці. 4. Кібербезпека для правоохоронців: стратегії протидії кіберзлочинам у контексті глобальних загроз. 5. Етичні виклики ШІ в правоохоронній сфері: прогнозування злочинності та баланс між ефективністю та правами людини.
Тема 6. Процеси модернізації держави та права країн Європи періоду індустріального суспільства	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв’язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Темі рефератів, есе:</i> 1. Концепція сталого розвитку в правоохоронній діяльності: роль у забезпеченні соціальної справедливості та верховенства права. 2. Законодавство у сфері сталого розвитку: функції правоохоронців у захисті громад від кримінальних посягань. 3. Застосування ESG-критеріїв у розслідуванні економічних злочинів: етичні аспекти та демократичні імплікації. 4. Служба освітньої безпеки: захист прав дітей у закладах освіти через призму етичних кодексів правоохоронців. 5. Правові інструменти для захисту довкілля: аналіз кейсів правоохоронного забезпечення сталого розвитку громад
Тема 7. Державно-правовий розвиток країн світу у XX ст.	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв’язування задач, обговорення	<i>Темі рефератів, есе:</i> 1. Принципи забезпечення доступу до правосуддя через правоохоронні структури: роль у функціонуванні демократичних інституцій. 2. Роль правоохоронців у правопросвіті та профілактиці

	проблемних ситуацій.	злочинності: етичні стандарти та суспільна значущість. 3. Цифрові інструменти для безбар'єрного доступу до послуг поліції: виклики та можливості для верховенства права. 4. Протидія дискримінації в правоохоронній діяльності: механізми забезпечення рівності з урахуванням етичних кодексів. 5. Соціальна інклюзія в роботі з вразливими групами: правозахисна діяльність правоохоронців у сфері громадського здоров'я.
Тема 8. Особливості розвитку держави та права України у ХХ ст.	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Теми рефератів, есе:</i> 1. Принципи ефективної комунікації в правоохоронній діяльності: вплив на довіру суспільства та верховенство права. 2. Комунікація і співпраця правоохоронних інституцій у територіальних громадах: етичні аспекти командної роботи. 3. Термінологія та культура професійного мовлення: роль у документації та функціонуванні демократичних інституцій. 4. Публічні виступи та комунікація з медіа для правоохоронців: етичні стандарти в епоху прозорості. 5. Міжкультурна комунікація в міжнародній правоохоронній співпраці: виклики глобалізації та дорожні карти верховенства права.
Тема 9. Тенденції та сучасні виклики державно-правового розвитку України. Боротьба за збереження національної держави в умовах російсько-української війни	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Теми рефератів, есе:</i>
II семестр		
Тема 1. Державотворення: загальне вчення. Сучасне трактування державності	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення	<i>Теми рефератів, есе:</i> 1. Еволюція концепцій державотворення: від історичних витоків до сучасних трактувань у контексті глобалізації та євроатлантичної інтеграції. 2. Співвідношення понять "державна", "державність" та "державотворення":

	проблемних ситуацій.	теоретичні підходи та їх застосування в національному відродженні. 3. Національна ідея як фактор державотворення: роль культурної спадщини та виклики суверенітету в умовах збройної агресії. 4. Основні теорії походження держави та визнання держав: сутність, види та сучасні виклики в глобалізованому світі. 5. Суверенітет держави, народу та нації: співвідношення понять та загрози в умовах агресії та інтеграційних процесів
Тема 2. Форма держави	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Тема рефератів, есе:</i> 1. Особливості та різновиди республіканської форми правління в сучасному світі. 2. Особливості федеративного устрою окремих держав. 3. Конфедеративний устрій держав у процесі їх історичного розвитку. 4. Різновиди демократичного державного режиму. 5. Різновиди антидемократичних державних режимів.
Тема 3. Людина і правоохоронна система: шляхи взаємодії	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Тема рефератів, есе:</i> 1. Історія формування прав і свобод людини: від античності до сучасності. 2. Покоління прав людини та їх еволюція в міжнародному праві. 3. Концепція права на приватність у цифрову епоху: виклики та перспективи. 4. Гендерна політика недискримінації в Україні: досягнення та проблеми. 5. Правовий статус ветеранів як вразливої групи населення: особливості захисту в Україні.
Тема 4. Верховенство права в правоохоронній діяльності	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Тема рефератів, есе:</i> 1. Загально-соціальні функції права та роль правоохоронних органів у сучасному суспільстві. 2. Принципи права як основа діяльності Національної поліції України. 3. Спеціально-юридичні принципи права та їх реалізація в поліції.

		4. Співвідношення права та закону: проблеми верховенства права в Україні. 5. Верховенство права як фундаментальний принцип правоохоронної діяльності.
Тема 5. Нормативна основа правоохоронної діяльності	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Теми рефератів, есе:</i> 1. Місце та роль норм права в системі соціальних норм. 2. Національне та міжнародне право як взаємопов'язані системи права. 3. Система законодавства України: сучасний стан і перспективи розвитку. 4. Правова основа діяльності поліції. 5. Міжнародне гуманітарне право в діяльності правоохоронних інституцій.
Тема 6. Правові відносини у сфері правоохоронної діяльності	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Теми рефератів, есе:</i> 1. Види правоохоронних відносин. 2. Склад правовідносин: поняття та характеристика. 3. Правосуб'єктність юридичних осіб. 4. Юридичні факти: теоретико-методологічні аспекти. 5. Презумпції, фікції та аксіоми як особливі юридичні факти.
Тема 7. Реалізація норм права в правоохоронній діяльності	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Теми рефератів, есе:</i> 1. Реалізація норм права у сфері професійної діяльності працівників поліції. 2. Особливості правозастосовної діяльності працівників поліції 3. Тлумачення норм права як елемент правореалізаційного процесу. 4. Тлумачення Конституції України та інших законів Конституційним Судом. 5. Порівняльна характеристика способів тлумачення.
Тема 8. Правова поведінка і юридична відповідальність	Лекційне (2 год.), семінарське (4 год.). Індивідуальні або групові опитування, вікторина, тестування, розв'язування задач, обговорення проблемних ситуацій.	<i>Теми рефератів, есе:</i> 1. Критерії класифікації правової поведінки особи та характеристика її різновидів. 2. Міжнародне правопорушення: загальнотеоретичний аспект. 3. Юридична відповідальність і державно-правовий примус: аспекти взаємозв'язку.

		4. Юридична відповідальність у системі гарантій прав і свобод людини та громадянина. 5. Теоретико-правові аспекти дисциплінарної відповідальності працівників поліції України.

Індивідуальні завдання (курсіві, дипломні роботи)

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни «Теорія і історія держави та права» не передбачено.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

– пакет програмних продуктів Microsoft Office, а саме: MicrosoftWord, MicrosoftExcel, MicrosoftPowerPoint та ін.;

– мультимедійний проектор, комп'ютер /ноутбук/планшет, інтерактивні дошки.

Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл».

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин навчання може відбуватись у дистанційному режимі за погодженням із керівництвом НАВС з презентацією виконаних завдань під час консультації викладача.

На *лекціях* у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь здобувачів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

На *семінарських заняттях* теоретичні знання, отримані здобувачами ступеня вищої освіти під час лекцій, обговорюються більш детально у формі міні-дискусій, опитування, заслуховування та аналізу тематичних доповідей та рефератів, а також шляхом розв'язування практичних задач.

Вимоги до організації *самостійної роботи* здобувачів вищої освіти визначаються робочими навчальними програмами дисципліни. Основними завданнями самостійної роботи здобувачів вищої освіти є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел, підготовка і безумовне виконання поточних практичних та індивідуальних завдань, а також самостійне вивчення окремих тем під керівництвом викладача.

Плани семінарських занять, методичні вказівки до окремих тем, література, система оцінювання занять подані у відповідних методичних вказівках. Їх можна переглянути на Веб-сайті Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ у розділах «Кафедра теорії, історії та філософії ННПП НАВС», «Дистанційні курси».

Пропущені заняття та незадовільні оцінки повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладачів кафедри.

Політика щодо академічної доброчесності: відповіді (усні або письмові) під час проведення навчальних занять, списування або виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, забороняється. Під час складання заліку/екзамену використовувати підручники (їх ксерокопії) та мобільні девайси не дозволяються. Користуватися допомогою сторонніх осіб для виконання завдань дистанційного курсу заборонено. Здобувачі вищої освіти мають поважати авторські права та недопущення академічного плагіату в усіх видах наукової, науково-методичної та навчальної діяльності, дотримуватися принципів академічної доброчесності, правил академічної етики, інформаційної культури та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування відповідно до вимог законодавства про вищу освіту загальнодержавного рівня та рівня Академії.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри теорії, історії та філософії права Навчально-наукового інституту права та психології НАВС, які безпосередньо проводять заняття (за затвердженим графіком проведення консультацій) або звернувшись із письмовим запитом на електронну пошту за адресою: kafedra.tifp.nnipp@navs.edu.ua

Оцінювання результатів навчання

Накопичення балів з тем за усі види робіт						Підсумковий контроль: залік	Підсумкова кількість балів
<i>max 60%</i>						<i>max 40%</i>	<i>max 100%</i>
T.1	T.2	T.3	T...	T.17	Самостійна робота	Залік	
5	5	5	5	5	5	40	100

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Основні інформаційні джерела

1. Борисова О. В., Климов А. О. Історія української державності. У 2-х т. Т. 1. К.: Кондор, 2018. 344 с., Т. 2. К.: Кондор, 2018. 464 с.
2. Історія держави і права України: навч. посіб. / В. Боняк, Д. Селіхов, Ю. Завгородня та ін. Дніпро: ДДУВС, 2024. 208 с. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/13243>
3. Історія держави та права (схеми та таблиці): навчальний посібник / О.В. Шкуратенко, Н.О. Дорошук, Д.І. Курас, О.І. Анатольєва, І.В. Блінова, М.А. Дзюба, Є.С. Дурнов, С.В. Марчевський, В.З. Прус, Н.Ю. Свідерська, Ю.В. Сокур, В.М. Щербатюк, Я.В. Сонько. Київ: «Видавництво Людмила», 2021. 288 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/23369>
4. Кралюк П. Історія України "без брому". Розвиток державності на українських землях / П. Кралюк. – Х. : "Фоліо", 2020. – 424 с.
5. Міжнародне гуманітарне право. / Укл.: Алієв Р.В., Ануфрієв М.І., Бортняк В.А., Грицай Т.Г., Дрозд О.Ю., Дубенко О.І., Журавльов Д.В., Копотун І.М., Коропатнік І.М., Кривенко О.В., Курилюк Ю.Б., Петков С.В., Сивка В.В. – Київ. ВД «Професіонал», 2023. – 598 с.
6. Теорія держави та права : навч. посіб. / В. П. Власенко та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарева. Київ : 7БЦ, 2022. 472 с. URL: https://arm.navs.edu.ua/books/tdp_2024/start.html
7. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
8. Трофанчук Г.І. Історія держави та права України: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 568 с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/419-storya-derjavi-ta-prava-ukrani-trofanchuk-g.html>
9. Українська державність. Історико-правничі нариси / наук. ред.: В.А. Смолій (заг. ред.) та ін. Київ: Право України, 2021. 969 с.
10. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. 3-є видання, стереотипне. Львів: «Новий світ-2000». 2018. 480 с.

1.	Офіційне інтернет-представництво Президента України	https://www.president.gov.ua
2.	Офіційний портал Верховної Ради України	https://rada.gov.ua
3.	Урядовий портал	https://www.kmu.gov.ua/control/
4.	Уповноважений Верховної Ради України з прав людини	http://www.ombudsman.gov.ua
5.	Міністерство внутрішніх справ України	https://mvs.gov.ua
6.	Національна поліція України	https://www.npu.gov.ua/
7.	Міністерство освіти і науки України	https://www.mon.gov.ua
8.	Міністерство юстиції України	https://minjust.gov.ua/ua
9.	Верховний Суд	https://www.scourt.gov.ua

10.	Офіс Генерального прокурора України	https://www.gp.gov.ua/
11.	Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія	http://www.ials.sas.ac.uk/library/library.htm
12.	Бібліотека Національної академії внутрішніх справ	https://library.naiiau.kiev.ua/
13.	Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка	www.library.univ.kiev.ua
14.	Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія”	http://www.library.ukma.edu.ua/
15.	Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського	http://www.nbu.gov.ua/
16.	Національна Парламентська бібліотека України	http://www.nplu.kiev.ua/
17.	Українська правнича фундація	http://www.ulf.com.ua/
18.	Управління моніторингу дотримання прав людини	https://mvs.gov.ua/struktura/upravlinnia-monitoringu-dotrimannia-prav-liudini-1

Розробники:

Завідувач кафедри теорії, історії та філософії права навчально-наукового інституту права та психології НАВС, кандидат юридичних наук, доцент

Максим ПЕНДЮРА

Професор кафедри теорії, історії та філософії права навчально-наукового інституту права та психології НАВС, доктор історичних наук, професор

Володимир ЩЕРБАТЮК

Професор кафедри теорії, історії та філософії права навчально-наукового інституту права та психології НАВС, кандидат історичних наук, доцент

Дмитро КУРАС

Силабус схвалено на засіданні кафедри теорії, історії та філософії права навчально-наукового інституту права та психології НАВС протокол № 1 від 04 вересня 2025 року

Завідувач кафедри

Максим ПЕНДЮРА